

Výroční zpráva o činnosti odboru hygieny dětí a mladistvých KHS Plzeňského kraje za rok 2016

Aktualizováno: 20. 9. 2017 8:32 | [Vytisknout](#) | Zobrazení: 3345

Výroční zpráva o činnosti odboru hygieny dětí a mladistvých KHS Plzeňského kraje za rok 2016

Personální obsazení odboru HDM 2016

Ředitelka odboru Ing. Petra Langová, úvazek 1,0	
Vedoucí oddělení PL + RO Bc. Petra Weberová, úvazek 1,0	Vedoucí oddělení KL + DO + TC MUDr. Eva Nová, úvazek 1,0
HDM Plzeň město, Plzeň S a Plzeň J Bc. Lucie Šneberková, úvazek 1,0 Michaela Pečenková Dis.(odchod 17. listopadu na MD) Petra Straková (příchod 28.12 z RD), úvazek 1,0	HDM Klatovy Jana Ledvinková, úvazek 1,0 Ivana Kunešová, úvazek 0,75 HDM Domažlice Bc. Jana Ibehejová, úvazek 1,0
HDM Rokycany Jitka Zdvořáková, úvazek 1,0	HDM Tachov Alena Rejtharová, úvazek 1,0

Personální změny

Koncem roku 2016 došlo na odboru HDM KHS PK ke třem personálním změnám. V polovině listopadu nastoupila 1 pracovnice na mateřskou dovolenou a v prosinci 1 pracovnice nastoupila z rodičovské dovolené do služebního poměru. Dále proběhla personální změna na místě ředitele odboru. Od 1. listopadu 2016 je toto místo obsazeno Ing. Petrou Langovou, která se účastnila výběrové řízení dle požadavků služebního zákona v září letošního roku a byla vybrána do této vedoucí funkce.

1. 1.Charakteristika odboru hygieny dětí a mladistvých

Usměrňuje a kontroluje dodržování zdravých životních podmínek v zařízeních pro výchovu, vzdělávání a zotavení dětí a mladistvých dle povinností daných zákonem č. 258/2000 Sb. a prováděcími předpisy, sleduje vliv výživy na zdraví mladé populace, vliv vnitřního prostředí v zařízeních pro výchovu a vzdělávání, režim dne a podmínky pro pohybovou výchovu a otužování.

Plní zejména tyto úkoly:

- » Plánuje, organizuje, řídí a provádí SZD ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku (včetně učňovských pracovišť a středisek praktického vyučování pod správou středních škol), v zařízeních sociálně-výchovné činnosti a zařízeních pro děti vyžadujících okamžitou pomoc a v provozovnách osob s živností péče o dítě do tří let věku v denním režimu nebo s živností mimoškolní výchova a vzdělávání se zaměřením na plnění hygienických požadavků na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou, úklid, plnění hygienických požadavků na venkovní hrací plochy a hřiště těchto zařízení
- » Kontroluje dodržování hygienických požadavků na zotavovací akce a školy v přírodě
- » Připravuje podklady pro vydání stanovisek dotčeného správního orgánu respektive taková stanoviska vydává
- » Plánuje, organizuje, řídí a provádí SZD v oblasti stravovacích služeb pro děti a mladistvé
- » Hodnotí a usměrňuje režim stravování včetně pitného režimu, režim dne zohledňující věkové a fyzické zvláštnosti dětí a mladistvých, podmínky jejich pohybové výchovy a otužování, podmínky odborného výcviku a učební praxe
- » Podílí se na šetření alimentárních nákaz v těchto stravovacích službách a navrhuje příslušná opatření k zamezení jejich šíření
- » Prověřuje znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví u fyzických osob vykonávajících činnost epidemiologicky závažnou dle § 19 odst. 4 zákona č. 258/2000 Sb. ve stravovacích službách školských zařízení, školních bufetech i v jiných objektech v době jejich využití při zotavovacích akcích dětí a dorostu
- » Podílí se na monitorování vztahů zdravotního stavu dětí a mladistvých a jejich životních podmínek
- » Kontroluje a řídí místní programy ochrany a podpory veřejného zdraví dětí a mladistvých
- » Spolupracuje se správními úřady a orgány samosprávy při tvorbě zdravotní politiky v regionu
- » Spolupracuje s ostatními odbory a odděleními KHS, poskytuje konzultace a stanoviska ze svého oboru

1. **2.Preventivní dozor**

V rámci činnosti dotčeného správního orgánu bylo v roce 2016 KHS Plzeňského kraje se sídlem v Plzni v oboru hygieny dětí a mladistvých **vydáno 134 stanovisek** dle § 77 zák.

č. 258/2000 Sb., a to k projektovým dokumentacím staveb a ke kolaudacím staveb nebo změnám užívání staveb. Dále byly pracovníky KHS v oboru hygieny dětí a mladistvých za rok 2016 posouzeny další projekty, ke kterým bylo vydáno 7 (interních (dílčích) vyjádření pro jiná oddělení KHS. Z hlediska zák. 561/2004 Sb. bylo v roce 2016 vydáno 39 stanovisek, které se týkaly převážně navýšení kapacity. Dle § 82 odst. 2 písm. a) zákon. č. 258/2000 Sb. bylo vydáno 7 rozhodnutí, a to 2 o udělení výjimky pro školská zařízení, 3 schválení provozního řádu kadeřnického salónu v ISSŽ, 1 schválení provozního řádu studny, 1 zrušení zákazu pitné vody v ZŠ a MŠ Žinkovy (radon). Tyto počty jsou podrobně zdokumentované dle níže uvedených tabulek.

Tabulka č. 1 Stanoviska podle §77 zákona č. 258/2000 Sb.

Evidované výkony	Počet souhlas	Počet nesouhlas
Stanoviska k projektové dokumentaci	68	0
Stanoviska k užívání stavby (kolaudace)	52	0
Změna v užívání stavby	14	0
Dílčí vyjádření k PD pro jiná oddělení KHS	7	
Celkem v oboru HDM	141	0

Tabulka č. 2 Stanoviska a rozhodnutí

Evidované výkony	Počet souhlas	Počet nesouhlas
Stanoviska dle z.č. 561/2004 Sb.	39	0
Rozhodnutí (provozní řády)	4	0
Rozhodnutí (výjimky dle § 14 z.č. 258/2000 Sb.)	2	0
Rozhodnutí (zrušení zákazu pitné vody)	1	0
Celkem v oboru HDM	46	0

Posuzované projektové dokumentace se týkaly převážně stavebních úprav stávajících objektů MŠ, ZŠ, SŠ, zařízení dětí vyžadující okamžitou pomoc jako například zateplení, výměna oken, bezbariérovost, výtahy, lze uvést stavební úpravy výměna kopolitů a provedení zateplení objektu tělocvičny ZŠ Plzeň, stavební úpravy Gymnázia Blovice, stavební úpravy ocelové plošiny ve skladu PP, ZŠ Plzeň, vybudování výtahu a bezbariérového WC, Konzervatoř bezbariérová v Plzni, přístavba a přestavba ZŠ a MŠ v Nezvěsticích, výměna oken a zateplení s rekuperací 21ZŠ Plzeň.

Vydaná závazná kladná stanoviska ke kolaudačnímu souhlasu se vztahovaly převážně ke stavebním úpravám školských zařízení, lze uvést např. stavební úpravy zázemí tělocvičen SPŠ stavební v Plzni, stavební úpravy a revitalizace zahrady MŠ Loudů, Dobřany, rekonstrukce budovy – Dětský domov Staňkov, výstavba sportovišť v areálu SOUE Plzeň, přístavba sportovních hal a spojovací chodby v Plzni, stavební úpravy a přístavba MŠ ve Štěnovicích, stavební úpravy ZŠ Vrčeň.

Stanoviska interní (vypravená jiným odborem KHS) se týkala PD pro územní řízení na přístavby nových objektů školských zařízení. Dílčí stanoviska byla vydána například v Plzni (přístavba nového pavilónu Sportovního gymnázia – II. Etapa rozvoje, dostavba objektu 2. ZŠ, novostavba sportovní haly 20. ZŠ), v Blovicích (stavba pionýrského tábora),

Dále bylo poskytnuto 377 konzultací společně s vyjádřeními žádostí ve školských zařízeních například posouzení prostor z hlediska hygienických požadavků, školního stravování (Dětské skupiny), posouzení pobytu dvouletých dětí v MŠ, využití naklíčených luštěnin v MŠ.

V souvislosti s výkonem preventivního dozoru je zřejmá tendence, kdy podání neobsahují informace nezbytné pro posouzení žádosti o vydání závazného stanoviska, což vede k prodloužení posouzení PD.

Ojedinele se setkáme s tím, že stav stavby na místě kolaudace není v souladu s předjednanou PD, což vede k prodloužení nebo pozastavení kolaudačního řízení.

1. Vyhodnocení kontrolních plánů

Pro rok 2016 byl v oboru hygieny dětí a mladistvých dle počtu zaměstnanců a předepsaného výkonu kontrol na jednoho zaměstnance stanoven rozsah (počet) kontrol 435. Tento kontrolní plán byl splněn na 169%. Celkový počet provedených kontrol za rok 2016 je 736. 355 kontrol bylo provedeno v rámci plánovaného výkonu státního zdravotního dozoru, Dále bylo provedeno 5 kontrol, kdy se šetřila epidemie. Kontrola v rámci systému RASFF nebyla v tomto roce prováděna. Dále bylo v rámci celostátních priorit provedeno 165 kontrol v rámci krajských priorit 211 kontrol. Všechny uvedené počty kontrol jsou shromážděné v tabulkách níže.

Státní zdravotní dozor

Celostátní priority oblasti SZD

Jako celostátní prioritní oblast výkonu státního zdravotního dozoru (dále jen „SZD“) sledovala KHS PK nutriční kvalitu a pestrost stravy (hodnocení jídelníčků za měsíc) podávané ve vybraných provozovnách školního stravování. Frekvence sledování byla stanovena 10 místních šetření ve ŠJ za rok na jednoho pracovníka. Školní jídelna po provedeném místním šetření obdržela slovní hodnocení od příslušného zaměstnance OOVZ, které vyzvedlo pozitiva nebo naopak upozornilo na nevhodné kombinace, nebo nevhodné zařazování některých pokrmů, případně na jejich četnost. Plnění bylo u této priority 115%, provedeno 86 kontrol. Z šetření vyplynulo, že některá školská zařízení ŠJ neplní ND, a to v zařazování obilných zavářek a bezmasých pokrmů do jídelníčků (např.: v okrese Domažlice v ZŠ zjištěno 0% obilných zavářek a 14% bezmasé pokrmy a v MŠ zjištěno 0% bezmasé pokrmy a 20% obilné zavářky). Podávání čerstvé zeleniny a ovoce se rovněž v uvedených zařízeních neplní, v MŠ bylo zjištěno plnění pouze na 17% a v ZŠ na 41%. Z uvedených skutečností je zřejmé, že je nutno dále tuto oblast sledovat a pokračovat ve sledování a šetření v dané prioritě.

Druhou celostátní prioritní oblastí výkonu SZD bylo provedení kontrol u nejméně 30% ohlášených zotavovacích pro děti. Za letní sezónu bylo v roce 2016 v této prioritě provedeno pracovníky oddělení HDM v Plzeňském kraji 61 kontrol. Plnění u této priority 100%. Z hlediska závad byly zjištěny drobnější nedostatky hlavně ve stravovacím úseku. Byly uděleny 4 blokové pokuty dle § 29 odst.1 písm. j) n) zák. 200/1990Sb.v celkové výši 1500 Kč a 2 příkazy za závady stravování ve výši 5000 Kč. Mimořádná situace ani onemocnění s hromadným výskytem nebyly hlášeny.

Tabulka č. 3 Plnění celostátních priorit v oblasti oboru HDM

Celostátní prioritní oblasti výkonu SZD	Počet objektů	Četnost kontrol (v %)	Plánovaný počet kontrol	Počet provedených kontrol
Zařízení školního stravování a stravování dětí				
Kontrola nutričních ukazatelů (pestrosti jídelníčků) ve vybraných provozovnách školního stravování	415	10/1 od.zam.	75	86
Zotavovací akce a Školy v přírodě				
Zotavovací akce pro děti	199	30	61	61

Automaty a bufety (U HH)			30	18
Celkem			166	165

Krajské prioritní oblasti SZD

Jako krajské prioritní oblasti výkonu SZD prováděla KHS PK kontrolní činnost ve školských zařízeních, kde se laboratorně zjišťovalo, zda obsah NaCl ve standardní porci oběda školního stravování žáka 1. st. ZŠ odpovídá referenční a doporučené dávce pro žáka 4. ročníku a zda jsou dodržovány povinnosti provozovatelů stravovacích služeb podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) zákon č. 258/2000 Sb. Tuto oblast KHS PK systematicky sleduje od roku 2013. Plnění bylo u této priority 106%. Vzorky obědů byly odebírány na jaře a na podzim v roce 2016. Ve 30 školních jídelnách v 15 zařízeních bylo celkem odebráno 95 vzorků. Výsledky byly porovnávány s doporučenou dávkou soli, která činí 1,75g/oběd žáka. Výsledky podzimních odběrů vzorků prokázaly, že došlo k zlepšení oproti jarním odběrům (313%), kdy průměrné plnění DD se snížilo o 56%. Oproti tomu v jedné jídelně z jarního odběru bylo dokonce plnění DD nad 400%. Z uvedených skutečností vyplývá, že všechny jídelny překročily DD soli pro žáka 1. stupně ZŠ, je patrné, že touto problematikou je nutno se stále zabývat a sledovat ji a nadále provádět šetření a odběry obědů v rámci krajského úkolu v roce 2017. Závěrem lze říci, že snižování soli je dlouhodobá záležitost, musí být mírné a postupné s ohledem na nastavení vnímání slané chuti celou společností hlavně dětí, jinak by mohlo dojít k odlivu strážníků ve ŠJ.

Další krajskou prioritou bylo v roce 2016 sledování kvality písku na venkovních hracích plochách veřejné s provozovatelem a u školských zařízení (MŠ). Plán na tomto úseku byl splněn u VHP u školských zařízení na 100% a u VHP s provozovatelem na 77%. KHS PK provedla odběr vzorků písku u 10 pískovišť veřejně přístupných s provozovatelem (bez zakrytí) a 10 pískovišť umístěných v areálech MŠ. Vzorky písku byly laboratorně podrobeny mikrobiálním a parazitálním vyšetřením. Výsledky rozborů písku ukázaly u 9 vzorků písku mikrobiální závadnost (zjištěna přítomnost koliformních bakterií, enterokoků). Ani u jednoho odebraného vzorku písku nebylo potvrzeno parazitální znečištění. Závěrem lze říci, že ne všichni provozovatelé VHP pravidelně zajišťují preventivní dostatečná opatření pro zajištění mikrobiální nezávadnosti písku, proto je nasnadě tuto oblast dozoru zařadit do sledování a šetření i v rámci běžného dozoru.

V průběhu roku 2016 bylo ještě v rámci KP provedeno měření intenzity umělého osvětlení a parametrů denního osvětlení ve školních a předškolních zařízeních. Plnění bylo u této priority 100%. Celkem změřeno 13 zařízení. Z toho změřeno 11 x intenzita umělého osvětlení a 2 x výpočet parametrů denního osvětlení. Z uvedeného počtu vyhovělo normě na osvětlení ČSN EN 12464-1 pouze jedno měření ostatní byly nevyhovující za plzeňskou oblast. U jednoho případu (MŠ) bylo provedeno opatření výměnou výplní oken a odstranění v rozrostlých stromů v okolí objektu a u ostatních je náprava osvětlení v řešení. Vysoké procento nevyhovujících výsledků měření osvětlení je dán skutečností, že pro měření byl zvolen výběr zařízení v rámci SZD, kde pracovníci územních pracovišť předpokládaly podle senzorkého posouzení nevyhovující výsledky.

Jako poslední prioritu KHS PK zvolila provádět kontrolní činnost odběry/stěry a mikrobiologické vyšetření vzorků před zahájením pracovní činnosti (pracovního výkonu) ve školských zařízeních. Plán na tomto úseku byl splněn na 141%. Bylo provedeno 83 kontrol. Cílem bylo prokázat plnění správné výrobní a hygienické praxe ve stravovacích službách

U vzorků byl zjišťován celkový počet mikroorganismů a přítomnost koliformních bakterií. Výsledky 368 stěrů jednoznačně prokázaly, že 23% stěrů nevyhovělo. Za toto porušení bylo 86 zkontrolovaným zařízením uděleno 50 sankcí v blokovém řízení. Dále byla provozovateli provedena dobrovolná opatření důkladným umytím všech kuchyňských pomůcek a pracovních ploch v kuchyni a výdejně a k čištění byly nakoupeny jiné dezinfekční prostředky, aby se zabránilo vzniku rezistence mikrobů na často používané chemické látky. Tento úkol bude pokračovat jako krajská priorita ve stejném rozsahu jako v roce 2016 i v roce 2017.

Tabulka č. 4 Plnění krajských priorit v oblasti oboru HDM

Krajské prioritní oblasti - mimo výše uvedené prioritní oblasti stanovené MZ	Počet objektů	Četnost kontrol	Plánovaný počet kontrol	Počet provedených kontrol
Osvětlení umělé – kontrola intenzity – měření	570	2	13	13
Kontrola čistoty prostředí ve stravovacích zařízeních	415	14	59	83
Obsah NaCl v obědě ve ŠJ	415	22	90	95
VHP u školských zařízeních	326	3	10	10
VHP veřejné s provozovatelem	308	4	13	10
Celkem	2034		185	211

4) Dozorová činnost v oboru hygieny dětí a mladistvých

a) Analýza dozoru

V přiložené tabulce je uveden stav plnění plánu SZD za období od 1.1. do 31.12.2016.

Tabulka č.5 Plnění plánu HDM

Typ provozovny	Počet objektů	Plánovaný počet kontrol KHS PK	Počet provedených kontrol KHS PK
Mateřská škola	326	19	79
Základní škola	244	10	38
Střední škola, Konzervatoř, Vyšší odborná škola	73	3	5
Základní umělecká škola	69	1	1
středisko volného času (DDM, stanice zájmové činnosti)	44	2	4
školní družina, školní klub	230	8	13
středisko praktického vyučování, školní hospodářství	186	7	9

domov mládeže, internát	32	1	2
diagnostický ústav, středisko výchovné péče, výchovný ústav	5		
dětský domov, dětský domov se školou	15	2	2
školní jídelna	415	36	113
školní jídelna - vyvařovna	2		1
školní jídelna - výdejna	117	9	18
ostatní stravovací služba pro děti (nezapsaná v rejstříku škol a školských zařízení)	5		1
stravování na zotavovacích akcích	12		8
školní kantýna	59	3	1
Zotavovací akce, výchovně rekreační tábor	199	9	47
Jiná podobná akce	22		5
Škola v přírodě (zapsaná v rejstříku škol)	1		1
Škola v přírodě (NEzapsaná v rejstříku škol)	22	3	6
Zařízení sociálně výchovné činnosti	14		
Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	4		
Živnost péče o děti do 3 let věku	3		
Živnost výchova a mimoškolní výchova	14	1	
Dětská skupina do 12 dětí	1		
Dětská skupina od 13 dětí	0		
Venkovní hrací plochy s provozovatelem	308		
Zvláštní dětská zdravotnická zařízení	7		
Jiné	3		

RASFF			
Epidemie			5
Počet kontrol celkem:	2432	114	360

Běžnou součástí kontrol v provozovnách stravovacích služeb je kontrola systému HACCP - provádění analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů. Dále kontrola dodržování povinností ve smyslu § 50 zák. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění. Provozovny stravovacích služeb mají systémy HACCP zpracované svépomocí nebo odbornou firmou. Nejčastějšími závadami je neuzpůsobení systému vlastní provozovně, používání obecných systémů HACCP a chybné vedení záznamů CCP a CP. V provozovnách školního stravování zajišťující expedici pokrmů, byly kontrolovány technologické postupy manipulace s potravinami a pokrmy k zajištění správné hygienické praxe. Byly sledovány zejména kroky přípravy pokrmů, jejich dovaření, způsob úchovy při vhodných teplotách do doby transportu, nakládání pokrmů do transportních nádob a způsob přepravy. Ve výdejnách byly kontrolovány teploty dovezených pokrmů, zajištění způsobu jejich regenerace a další postupy manipulace s potravinami a pokrmy do doby jejich výdeje. V ojedinělých případech byl zjištěn pokles teplot pod 60° C, a to ještě před transportem pokrmů na výdejny. K poklesu teplot docházelo zejména při nakládání pokrmů do transportních nádob, neboť byla zaznamenána časová prodleva od doby dovaření pokrmů do doby nakládání pokrmů do gastronádob, a to bez možnosti uchování pokrmů při vhodných teplotách. V některých případech bylo důvodem poklesu teplot nedostatečné technologické vybavení kuchyní, v jiných případech nesprávně zvolené pracovní postupy.

V dotčených provozovnách byla neprodleně zajištěna nápravná opatření (regenerace pokrmů) a technologie výroby pokrmů a pracovní postupy byly upraveny v systémech HACCP.

Odběr vzorků

V roce 2016 bylo odebráno v rámci SZD 527 vzorků. Z toho bylo 24 vzorků odebráno v rámci hlavního úkolu hygienika ČR „Studie nutrientů v pokrmech školního stravování, 95 vzorků na stanovení NaCl ve standardní porci žáka pro první stupeň, 368 vzorků stěrů z prostředí, 20 vzorků písku, 13 měření umělého osvětlení, 4 vzorky na odběr vod, 2 x výpočet denního osvětlení a 1 vzorek na kontrolní měření plísně, bakterie kvasinky. Z toho bylo 189 vzorků vyhodnoceno jako nevyhovujících. Z toho bylo 94 vzorků nevyhovujících po stránce ukazatelů mikrobiologických (85 stěry z prostředí a 9 vzorků písku), 95 vzorků nevyhovujících po stránce ukazatelů chemických (jednalo se o směsný vzorek standardní porce oběda pro žáka 4. třídy s vyšším obsahem soli). Nevyhovující mikrobiologické výsledky u vzorků byly dány překročením limitů mikrobiologických ukazatelů (celkový počet mikroorganismů, koliformní bakterie, enterokoky) bez záchytu patogenních mikroorganismů. Výsledky byly s odpovědnými osobami protokolárně projednány, přičemž byl kladen důraz na bezodkladné zjednání nápravy ve smyslu uplatnění zásad správné výrobní a hygienické praxe. Všechny vzorky byly předány k laboratorním zkouškám Zdravotnímu ústavu se sídlem v Ústí nad Labem (pobočka Plzeň).

Zotavovací akce pro děti

Celkem se v roce 2016 v Plzeňském kraji rekreovalo 17 820 dětí na 196 zotavovacích akcích, které probíhaly ve 275 bázích. Ohlášených JPA bylo 25 a rekreovalo se tam 1 108 dětí ve 40 bázích. V rámci prováděného SZD bylo provedeno celkem 121 kontrol. Z toho 108 kontrol (61 kontrol v rámci celostátní priority a 47 kontrol v rámci běžného dozoru, ZA 5 kontrol a JA 8 kontrol (stravovací provoz). Nedostatky byly zaznamenány hlavně ve stravovacím úseku ve 13 případech - křížení provozu, nedostatečná hygiena. Byly uděleny čtyři blokové pokuty dle § 29 odst. 1 písm. j) n) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění v celkové výši 1 500 Kč. Dále byly uděleny v příkazním řízení 2 pokuty za závady ve stravování. Mimořádná situace ani onemocnění s hromadným výskytem nebyly hlášeny. Nemocnost dětí byla minimální. Zjištěny byly pouze drobné úrazy. Aktivita klíšťat byla v některých lokalitách vysoká. Důsledně bylo sledováno ošetření dětí a zajištění dostatečné informovanosti rodičů po ukončení ZA nebo

JPA o této skutečnosti. V rámci SZD bylo zjištěno větší procento dětí účastnících se ZA a JPA, které byly očkovány proti klíšťové encefalitidě. V rámci ZA bylo přijato pět telefonických podnětů týkající se hygienických nedostatků při provozu ZA. Po provedeném SZD bylo konstatováno OOVZ, že žádný z podnětů nebyl oprávněný.

V souvislosti se zajištěním zásobování pitnou vodou byly v rámci SZD odebrány 3 vzorky pitné vody. Dva ze vzorků vykazovaly mikrobiologickou závadnost, i když při zahájení provozu byly výsledky laboratorních rozborů vyhovující. Jednalo se o zvýšený počet koliformních bakterií a nedostatečné množství volného chloru při odběru. Provedena opatření okamžitým přeřeváním vody, náprava dávkování chloru a nový odběr. U druhého případu ZA taktéž zjištěna mikrobiální závadnost vody (nevyhovující E. Coli, koliformní bakterie). Jedná se o opakovaný případ. Vzhledem k opakujícím se problémům se voda k čištění zubů, oplachování nádobí přeřevuje a k pití se používá balená voda.

b) Analýza opatření a finančních sankcí

V přestupkovém řízení dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů bylo uloženo 60 blokových pokut v celkové výši 50 200 Kč za závady v osobní a provozní hygieně.

Ve správním řízení podle § 92 zák. č. 258/2000 Sb. byly vydány celkem 2 pokuty v celkové výši 5000 Kč za závady ve stravování. Proti uloženým příkazům nebyl ani v jednom případě provozovatelem školního stravování podán odpor.

Tabulka č .6 Sankce

Sankce	Celkem		
	počet	navrženo (Kč)	uloženo (Kč)
blok pokuta dle 200/1990 Sb § 29 písm. j	3	1200	1200
blok pokuta dle 200/1990 Sb § 29 písm. n	55	44000	44000
pokuta dle § 92 zák.č. 258/2000 Sb	2	5000	5000
Celkem	60	50200	50200

Nejčastějšími závadami zjištěnými při SZD byly nesprávné skladovací podmínky potravin, nesprávné technologické postupy při manipulaci s potravinami a pokrmy, závady v osobní a provozní hygieně zaměstnanců. Na zotavovacích akcích byly sankce uloženy za nevhodné skladovací podmínky potravin a za nedoložení dokladů o zdravotní způsobilosti fyzických osob činných při ZA.

Opatření: v roce 2016 bylo provedeno 1 dobrovolné opatření provozovatelem VHP výměnou písku v dětském pískovišti z důvodu nevyhovujícího mikrobiálního znečištění.

c) Šetření podezření na onemocnění z potravin

Šetření v souvislosti s podezřením či výskytem alimentárního onemocnění bylo provedeno v 5 provozovnách. Těchto 5 kontrol bylo provedeno 4x v souvislosti se šetřením onemocnění z potravin a 1x na základě výskytu onemocnění virovou hepatitidou A.

Jmenovitě bylo významné šetření na pobytu ve Škole v přírodě (ŠvP) Sklárna, s.r.o., Nový Dvůr v souvislosti s onemocněním 57 dětí a 1 dospělá osoba pravděpodobně virovou nákazou (gastrointestinální potíže). Ze dvou odběrů u dětí z nativní stolice byl prokázán norovirus. U ostatních nemocných byly diagnóza stanovena na základě epidemiologické souvislosti a klinických příznaků. Provozovna byla opatřením uzavřena a byla nařízena ohnisková desinfekce a mimořádný úklid celého zařízení přípravky s virucidním

a baktericidním účinkem. Sankce v tomto případě udělena nebyla.

Podezření na norovirovou infekci se také objevilo ještě v dalších třech případech. Jednalo se konkrétně o 2 případy na ŠvP v hotelu Srní v okrese Klatovy a v hotelu Belveder v Železné rudě. Taktéž u infekce probíhal invazivní průběh (u 1. případu GIT potíže u 32 dětí a 2 dospělých a u 2. případu GIT potíže u 37 dětí (17 hospospitalizováno) a 2 dospělých). Ani u jednoho případu se norovirová infekce nepodařila laboratorně prokázat. Infekce odezněla ve většině případech do 2 dnů. Třetí případ byl zjištěn v předškolním zařízení v Dobřanech v okrese Plzeň Jih. Zdravotní GIT potíže u 44 dětí a 3 učitelek měly taktéž invazivní průběh. Dětská lékařka toto onemocnění diagnostikovala jako gastroenteritidu nejspíše virového původu.

U výše uvedených případů bylo při kontrolních šetřeních na místě projednána preventivní opatření kvůli zamezení dalšímu šíření onemocnění. Byl doporučen zvýšený úklid dezinfekčními prostředky s virucidním účinkem a dohled nad vykonáním správného postupu osobní hygieny u dětí a všech činných osob na ŠvP a v předškolním zařízení.

V souvislosti s výskytem onemocnění virovou hepatitidou typu A u dvou dětí a 1 dospělé osoby (třídní učitelka) v ZŠ Dýšina bylo provedeno 1 šetření. Při kontrole byla dohodnuta protiepidemiologická opatření – sanitace, u umyvadel, na záchodech pro žáky i zaměstnance školy doplnění mýdel s dezinfekčním a virucidním účinkem. Všechny činné osoby byly poučeny o zásadách hygieny rukou.

d) Vyhodnocení regionálních a celostátních cílených úkolů

Pokyny hlavního hygienika

Pokyn hlavního hygienika ČR č. j.: 31021/2015 ze dne 10. 6.2016 – cílený státní dozor v zařízeních školního stravování zaměřený na studii nutrientů v pokrmech školního stravování ve standardní porci pro žáka 1. stupně ve věkové hranici 7 – 10 let (stanovení zdrojů celkové energie – bílkoviny, tuky, celkové sacharidy, stanovení hlavních živin anorganické povahy – vápník, železo, draslík, hořčík, sodík, fosfor, zinek, stanovení jiných látek – hliník, arsen, kadmium, chrom, měď, rtuť, mangan, molybden, nikl, olovo, stanovení mastných kyselin (druhů cis a trans MK). Pro porovnání výsledků byly použity dietární referenční hodnoty pro příjem živin VDR, DACH, WHO, EFSA aj. Celkem byl ve smyslu metodiky proveden v Plzeňském kraji odběr ve dvou náhodně vybraných školních jídelnách – ŠJ při ZŠ Všeruby v okrese Plzeň sever a ve ŠJ Staré sedliště v okrese Tachov. Vzorkovací období v uvedených jídelnách trvalo 2 měsíce, kdy celkem bylo v jedné jídelně odebráno 12 standardních porcí obědů pro věkovou kategorii 7 – 10 let. Výsledky studie prokázaly, že střední hodnoty poměru B:T:S se příliš neliší od doporučení EFSA/WHO, viditelný je nižší podíl tuků (rozmezí doporučení 20-35% z 35% celkové denní výživové dávky pro věkovou skupinu strávníků (7-10let). Z toho vyplývá, že vydávané obědy jsou energeticky poměrně nízké. Z hlediska obsahu zastoupení nebezpečných trans - MK (TFA) v % z celkové průměrné energie obědů byl výsledek vyhovující (naměřené hodnoty byly nižší než 1%), z hlediska obsahu nasycených MK (SFA) obědy vyhověly, rozmezí doporučení do 10% zastoupení MK (PUFA) bylo velmi nízké. Na obsah omega 3 (PUFA) MK s dlouhým řetězcem kys. Eicosapentaenové (EPA) a (DHA) kys. Docosahexaenové nevyhověl žádný průměrný oběd. Z hlediska obsahu sodíku obědy obsahovaly vyšší než tolerovatelné množství sodíku. Přívod jodu a železa byl dostatečně zastoupen oproti přívodu draslíku a vápníku, kde ho bylo málo. Výsledky studie jsou zveřejněny na webových stránkách SZÚ.

Pokyn hlavního hygienika ČR č. j.: 29826/2016 ze dne 2. 5. 2016 cílený státní dozor v zařízeních školního stravování zaměřený na monitorig sortimentu a nutričního složení balených potravin nabízených žákům prostřednictvím nápojových a potravinových automatů a bufetů v prostorách základních škol. Pracovnice KHS PK v rámci plnění úkolu navštívily a zkontrolovaly sortiment nabízených potravin v 7 školních bufetech a 11 automatech umístěných v budovách základních škol. Tato uvedená čísla provedených kontrol je ovlivněna skutečností, že některá územní pracoviště KHS PK nemají ve svém správním obvodu žádné provozovny vybraného typu (v plánu metodiky za každé územ. pracoviště KHS - 3 školní bufety a 3 šetření ve školách s instalovaným nápojovým, potravinovým, event. kombinovaným automatem. V rámci úkolu byly shromažďovány informace o nabízených balených potravinách typu: mlýnské a pekařské výrobky, mléko a mléčné výrobky, nealkoholické nápoje, obložené pečivo, ostatní potraviny a výrobky „Školní mléko“.

U každého jednotlivého výrobku byla zjišťována celková hmotnost, energetická hodnota, obsah bílkovin, sacharidů, cukrů, tuků, nasycených MK, vlákniny, sodíku a soli. Zaznamenáno bylo také číslo čárového kódu EAN. V Plzeňském kraji měly rozmezí obsahu rozhodujících sledovaných ukazatelů (dle Přílohy k vyhlášce č. 282/2016 Sb.) v kategoriích výrobků tato:

Tabulka č . 6 zjištěné hodnoty nutrientů v Plzeňském kraji

Kategorie potravinářského výrobku	Obsah soli (NaCl) v g/100g	Obsah tuků v g/100g	Obsah cukrů v g/100g
Balené mlýnské obilné a pekařské výrobky	od 0,04 do 4,66	od 1,5 do 37,3	od 1,5 do 51,7
Nealkoholické nápoje	od 0,01 do 0,63	od 0 do 0,5	od 4,1 do 11
Ostatní balené potraviny	od 0 do 1,5	od 0,1 do 21	od 2,6 do 32
Mléko a mléčné výrobky	od 0,13 do 1,7	od 1,5 do 26	od 0,5 do 13,8

Závěrem, lze říci, že sortiment prodávaný v automatech a bufetech se za poslední dva roky nezměnil, stále jsou dětem prostřednictvím bufetů a potravinových a nápojových automatů nabízeny produkty vysoké hodnoty s vysokým obsahem cukru a tuku. Dále bylo zjištěno, že součástí nabídky nápojů ve školních bufetech jsou také nápoje s obsahem kofeinu, chininu a energetické a iontové nápoje Na tyto skutečnosti již reagovala nově platná vyhláška č. 282/2016 o požadavcích na potraviny, pro které je přípustná reklama a které lze nabízet a prodávat ve školách a školských zařízeních, podle které budeme řídit naši kontrolní činnost.

V roce 2016 v měsíci únoru byla KHS PK také účastníkem studie Státního zdravotního ústavu Praha “Měření kvality vnitřního ovzduší v MŠ. Cílem projektu bylo přispět ke zlepšení kvality prostředí v MŠ a také získat oporu pro přípravu a diskusi nad novelou vyhlášky č. 6/2003 Sb., rozšířit informace o výskytu látek a zhodnotit jejich význam pro zdraví dětí). Projekt realizován v 5 městech, které mají víc jak 100 tisíc obyvatel (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec) ve spolupráci s pracovníky HDMKHS a Zdravotními ústavy. V každém městě bylo vybráno 5 MŠ, vybíralo se tak, aby ten výběr zohledňoval zastoupení různých typů budov, podle kategorizace typů městských lokalit. Měřily se podle metodik SOP – chemické faktory – těžké látky (benzen, toluen, suma xylenů, formaldehyd, aceton a další), fyzikální faktory – teplota, vlhkost, a další, biologické faktory – MO, plísně – ve vnitřním prostředí jedno místo měřeno 3x během dne, venkovní prostředí bylo měřeno jednorázově. Ve vnitřním prostředí se měřily aerosolové částice frakce PM 2,5 a charakteristika výměny vzduchu (oxid uhličitý). Výsledky měření v Plzeňském kraji prokázaly, že maximální naměřené krátkodobé hodnoty teplot pobytových místností u dvou MŠ překračovaly povolené rozmezí teplot 22 stupňů celsia ±2 stupně). V MŠ v Plzni na adrese Břeclavská ul. Naměřeno 24,3 stupňů celsia a Křížkova ul. Naměřeno 25,9 stupňů celsia). Tyto překročené hodnoty odpovídaly i naměřeným nízkým hodnotám relativní vlhkosti. V MŠ na adrese Křížíkova byla naměřena v zimním období relativní vlhkost vzduchu pod 30%. (naměřena průměrná hodnota 25%). Z hlediska obsahu oxidu uhličitého bylo zjištěno, že

v 1 případě došlo k překročení maximálního limitu 1500 ppm (naměřeno 2035 ppm v MŠ Korandova ul. Plzeň) ve dvou případech překročena průměrná hodnota (naměřeno v MŠ Dvořákova 1456 ppm a v MŠ Republikánská ul. v Plzni naměřeno 1482 ppm. Hodnoty měření těkavých látek a prašnosti byly celkem vyhovující. Biologické ukazatele měřily pracovníci SZÚ pouze v pražských MŠ. Závěrem lze říci, že uvedené výsledky studie vnitřního prostředí MŠ ukazují na to, že se v zimním období neprovádí v pobytových místnostech MŠ častěji výměna vzduchu (větrání minimální dobu 20 min.). Tyto naměřené hodnoty nejsou sice zdraví škodlivé, ale mohou u dětí vyvolávat větší únavu, bolestí hlavy a celkovou nesoustředěnost. Z uvedených skutečností tedy vyplývá, že je důležité tuto oblast stále sledovat v rámci běžného dozoru.

Regionální akce

V roce 2016 byly provedeny 4 regionální akce, které jsou detailně popsány a vyhodnoceny v bodě 3 vyhodnocení kontrolních plánů - „Krajské priority“.

Analýza RASFF

V rámci systému rychlého varování **RASFF** nebylo v roce 2016 provedeno **žádné šetření**.

e) Podněty a stížnosti

V roce 2016 bylo řešeno celkem 30 podnětů, 29 podnětů bylo vyhodnoceno jako příslušné do kompetence hygienické služby, 1 podnět se týkal nehygienických podmínek uvnitř dětského koutku, který byl součástí provozovny kavárny. Bylo provedeno šetření v rámci úkonů předcházejících kontrole. Z výsledků šetření vyplynulo, že provoz dětského koutku v dané provozovně nespadá do kompetence hygienického dozoru odboru HDM KHS PK,

i přesto jsme u provozovatele apelovali na častější úklid v prostoru s míčky. Dále 11 podnětů bylo hodnoceno jako oprávněné, 17 neoprávněných, a u 1 se nepodařilo prokázat či vyvrátit udávané skutečnosti.

Ve věci šetření podnětů příslušných KHS bylo provedeno celkem 29 kontrol. Předmětem podnětů byly zejména údajné závady v osobní a provozní hygieně osob činných ve stravovacích zařízeních pro děti a mladistvé, kvalita a smyslové závady pokrmů, přijímání neočkovaných dětí do MŠ, nedostatečná teplota ve třídách, výskyt vší, nedostačující lehátka v MŠ, výskyt štěnic v ubytovacím zařízení ŠvP a výskyt švábů ve školní jídelně. Ve 2 případech byly uváděny zdravotní potíže po konzumaci potravin/pokrmu na ZA. Provedeným šetřením však nebyla jednoznačně prokázána přímá souvislost mezi konzumací pokrmů/potravin na ZA a poškozením zdraví u strávníků (dětí).

O výsledcích šetření byly osoby podávající podnět písemně informovány e-mailem, pokud se nejednalo o případy, kdy nebyla uvedena kontaktní adresa.

V roce 2016 nebyla evidována žádná stížnost.

5) Spolupráce s ostatními orgány, dalšími institucemi státní správy

KHS PK odbor HDM spolupracuje průběžně ve věcech společného stravování se SZPI a stavebními úřady ve věci stavebních řízení ve smyslu § 77 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dále odbor spolupracoval s Krajským úřadem a s jeho metodickým vedením školního stravování (odborné informace na celookresních poradách školních jídelen). V roce 2016 odbor HDM neřešil žádnou kontrolní činnost ve spolupráci se SZPI.

6) Vzdělávání pracovníků

V hodnoceném období se pracovnice KHS PK odboru HDM účastnily celkem 18 akcí. Z toho 14 pracovníc se účastnilo 5 akcí v Praze na MZČR (Rada registru HDM, Pracovní setkání nad předběžnými výsledky „Studie obsahu nutrientů v pokrmech ze školního stravování“, „Konzultační den SZÚ Praha“, Workshop Norský den ve ŠJ, Setkání na MZ – bufetová vyhláška). V Plzni proběhly celkem 4 akce, účast 14 pracovníc (Akustika ve školách, Ukázka Thajské kuchyně – projekt Zdravá školní jídelna, Zdraví 2020 na Krajském

úřadu, Setkání asociace ŠJ a Krajském úřadu). V Brně na semináři na téma „Aktuální problematika HDM“ se účastnily 2 pracovnice. V rámci KHS PK proběhlo celkem 8 akcí (3 x porada, 4 x interní seminář, 1 x E-learning kurz RASFF). V listopadu se účastnily 4 pracovnice celostátního semináře v Chodové Plané.

7) Ostatní

a) Vzdělávací aktivity:

V průběhu roku 2016 provedly pracovnice odboru HDM KHS PK 7x školení pro zaměstnance ŠJ (seznamování s výsledky krajských priorit loňského roku a seznámení priorit pro daný rok, školení v oblasti zdravé školní jídelny, seznámení s novou legislativou, zopakování zásad správné hygienické praxe ve stravovacím provozu). V Plzni dále proběhly další 2 akce, na téma „Zdravá školní jídelna“, kde pracovnice odboru HDM seznámily vedoucí ŠJ s tímto projektem (podmínky získání certifikátu).

b) Publikace a komunikace: v roce 2016 se odbor nepodílel na žádné publikaci. Na věcně správnou a srozumitelnou komunikaci je kladen důraz jak při výkonu SZD, tak v rámci jednání s ostatní veřejností. Prioritou je při komunikaci ochrana a podpora zdraví.

c) Informační systémy: každá pracovnice má stolní počítač s přístupem na internet. Pracovnice mají přístup do programu CODEXIS a pracují s aplikacemi e-Spis, ISHDM.

V Plzni dne 21. 2. 2017

Zpracovala: Ing. Petra Langová

Příloha: 1x tabulka 2016_6436_Pril2_Zpráva KHS Výkony OOVZ_osnova.xlsx

Kategorie: [HDM](#) / [Aktuality a zprávy z regionu](#)